SOM ELEV, LÄRARE OCH SKOLRÅDLEDAMOT

VID SVENSKA FOLKSKOLAN.

Några minnesanteckningar från åren 1865 - 1940

av

A X E L F E R B

Pensionerad Folskollärare.

- - - - -

S O M E L E V: L Ä R A R E O C H S K O L R Å D S L E D A M O T.

V I D S V E N S K F O L K S K O L A.

Några minnesanteckningar från åren 1865 - 1940.

av

A X E L F E R B.

Pensionerad folkskollärare.

- - - -

Jag är född i Trehörna socken av Östergötlands län den 1 april 1860, men redan ett halft år därefter flyttade mina föräldrar till den närbelägna Röks socken, där jag sålunda fick taga mina första steg på vetandets knaggliga väg. Fem år gammal fick jag min första ABC-bok, och nu fick jag vid min faders knä lära mig de första bokstäverna både "svenska och latinska", samt stava och lägga ihop. Det gick väl både si och så, kan jag tro, ty jag minns, att den granna tuppen värpte icke blott godsaker utan även -ris.-- Icke långt från vårt hem bodde en gammal gumma änka efter en grenadier vid namn Tektor. Hos henne fick bygdens yngsta lära sig de första grunderna i läsning, skrivning på griffeltavla och något räkning. En kort tid fick jag besöka hennes primitiva skola, där vi bänkade omkring ett gammalt köksbord mottog hennes undervisning. Då det blev känt, att en son till den gamla gått i kompani med en stråtrövare vid namn Hjert, och att de båda under firma "Hjert och Tektor" spridde skräck och oro över stora delar av landet, och att de emellanåt vistades i hemtrakten, fann mina föräldrar det mindre tilltalade, att jag skulle fortsätta hos gumman Tektor, varföre de "togo sin Mats ur den skolan".

I Röks socken fanns vid denna tid tvenne skolor: den egentliga folkskolan vid kyrkan, lärare Per Lynell tillika klockare och organist samt en mindre skola i skogsbygden vid Stengård med en oexaminerad lärare Joh. Eriksson. Till den förra skolan hade jag 1/2 och till den senare 3/4 gammal mil. Då det var känt, att Lynell med flitigt användande av rottingen uppnådde ganska klena resultat, medan Eriksson under mera humana former hade större framgång i sin undervisning bestämdes, att jag skulle fortsätta min läsning i hans skola. För att eliminera den långa skolvägen blev jag inackorderad de 5 veckodagar undervisningen pågick hos en skogvaktarefamilj 1/4 mil från skolan. Skolan vid Stengård var provisoriskt inrymd i en byggnad ursprungligen avsedd tll byk-och drängstuga. Ett långt bord på bockar med bänkar på ömse sidor, ett mindre bord för läraren, en liten svart tavla, läse-och räknetabeller på väggarne jämte några ABC-böcker och Nya Testamenten för innanläsning var hela utrustningen.- Då jag vid min mors hand trädde in i den i mitt tycke rätt stora stugan, rådde där

ett rörligt liv under den pågående undervisningen. Två eller tre grupper stodo omkring olika tabeller vid väggarne, en grupp ledd av läraren, de övriga av större elever /monitörer/ alla högt läsande efter pekpinnens gång utefter respektive tabeller. Några mera läskunniga sutto vid bordet med annan sysselsättning.. Som jag redan lärt mig läsa tämligen rent innantill,behövde jag ej länge deltaga i tabelläsningen utan läsa ur bok vid vanliga läsövningar i Nya testamentet samt vid genomgående av läxor i katekes och biblisk historia. Redan efter ett år byggdes en ny skola med mera centralt läge inom skolroten och bättre utrustning i avseende på bänkar m.m.och det var med stor glädje vi togo den nya skolan i besittning. En dag fingo vi order att infinna oss i kyrkskolan,som skulle få besök av folkskoleinspektören kyrkoherde Lidberg i Hof.Denne ville även höra några prov på våra kunskaper. Några från vår skola blevo sålunda framkallade till ett stort bord framme i salen,där de förelades en aldeles ny bok,som han anbefalde till införade i skolorna. Det var 1:sta upplagan av folkskolans läsebok och jag minnes tydligt hur någon av mina kamrater ljudligt läste:"Vem gjorde skyn så klar och blå?" Provet utföll till belåtenhet och snart fingo vi några exemplar av den nya boken även till vår skola. Vår lärare var mycket kamratlig och av oss synnerligen avhållen. Han deltog ofta i våra lekar och satte fart i desamma. En synnerligen omtyckt lek var "bränna triss" på den närbelägna landsvägen,där även en del marscher och exersis övades. I gengäld hjälpte vi honom på rasterna att bryta sten och odla upp det upplåtna skolområdet,en oländig och stening ljungbacke . Jag har senare sett,huru området förvandlats till en fruktbar och grön - skande oas i den omgivande skogsmarken. Eriksson var icke blott läskunnig. Han var även kunnig på flera andra områden och musikaliskt begåvad. Då han på sin lilla lön ej mäktade skaffa sig några instrument,förfärdigade han sig själv sådana. Så hade han byggt An mindre piporgel,som nu placerades i den nya skolan,och med vilken han ledde sången vid morgon-och aftonbönerna samt övriga sångstunder. Han tillverkade även andra instrumen t.o.m. ett piano. Troligen hade jag ådagalagt ett visst intresse för dessa instrument,och som jag som pojke ägde en god sångröst,intalade han sig själv och även mina föräldrar,att jag borde bli klockare. Själv gav han mig den första undervisningen på den förutnämnda orgeln å vilken jag lärde enklare stycken efter gehör och nådde så långt som till Napoleonsmarschen. Under tiden hade Far kommit över ett gammalt klaver,så nu tycktes det bli allvar av.Jag var då på mitt 12:te år. Som Eriksson icke ansåg sig kompetent att forsätta undervisningen,gälde det att finna annan lärare. Jag fick först provspela för den framstående organisten Andersson i Svanshals,men han an-

säg sg icke hava tid att taga hand om en nybörjare,som jag ju i själva verket var. Han var lika skicklig mekaniker och urmakare som organist. och dessa kunskaper gav honom full sysselsättning. Under våren 1912 blev det bestämt, att jag skulle fortsätta hos den framstående läraren och organisten i Trehörna Carl Johan Fridner och hos honom få undervisning såväl i musik som de vanliga skolämnena.Efter hand antog Fridner flera elever med enahanda framtidsplaner,så att vi efterhand blevo 4 ungar jämnåriga kamrater. Det var utom undertecknad Arvid Lynell,Frans Håkansson och Herman Fredriksson..De två senare fullföljde sina studier och blevo med tiden välbeställda lärare och organister,den förre på Öland,den senare i Södermanland. Fridner var en ovanlit respektingivande person,som med sin blotta personlighet förstod att hålla sina disiplar i tukt. Varannan dag hade vi enbart spelövningar och varannan fingo vi även deltaga i skolans undervisning./C-skola/ I båda fallen fortgick skolarbetet från kl.9 till kl.4 med middagsrast 12-1 och en mindre rast på för-och eftermiddagen.Spelövningarne började regelbundet med Kalkbrenners fingerövningar och skalor under minst en halvtimme och därefter etyder. någon "lättare musik "fick ej förekomma. På vår studiokammare hade vi ett gammalt piano och 2 d:o klaver,vilka alla trakterades samtidigt.Det blev ett hemskt sammelsurium av toner,som ej gärna kunde utveckla våra mer eller mindre musikaliska öron i önskvärd riktning och jag svårt att fatta huru vederbörande i huset kunde uthärda att höra denna symfoni 6 timmar om dagen. Medan 3 spelade fick den 4:de läsa sina lexor och så ombyte varje timme. Omsider blev litet omväxling,då de mera försigkomna fingo å kyrkans orgel öva koraler och enkla preludier.- En stor dag var det,då jag första gången fick spela orgeln vid gudstjänst.Jag var då 13 år.Far hade lovat,att när detta hände,skulle jag få klocka,och ehuru det blev litet förr än han hade tänkt,höll han sitt löfte. Den 1:sta april 1874 hade Far övertagit mindre handelsbod i Söderköping och det gälde nu att finna någon för vilken jag kunde fortsätta mina lektioner. Av Fridner hade jag utom avgångsbetyg från folkskolan fått rekomdation till läraren vid Söderköpings folkskola J.F.Törnell,som varit hans seminariekamrat och som även tagit organistexamen,men han var ej hågad att åtaga sig min vidare utbildning. Stadskyrkans organist Direktör A.W.Ahlstedt hade på grund av hög ålder upphört att ge privatlektioner. Slutligen åtog sig organisten i Skönberga A.W.Redin min undervisning i musik. Två gånger i veckan luffade jag så emellan Söderköping och Skönberga för uppspelning och övning dels på piano dels på kyrkans orgel. Far hade kommit över en gammal flygel,på vilken jag kunde öva mig i hemmet. På hösten började jag deltaga i konfirmationsundervisningen för komminister Wilh.Aspegren och konfirmerades våren 1875.

Sommaren samma år uppehöll sig domkyrkoorganisten,direktör J.F.Törnvall från Linköping i Söderköping som badgäst. Redin ombestyrde,att jag fick prov-

spela för honom och han fann,att jag var så försigkommen,att jag kunde vinna inträde i hans organistskola. Under 4 terminer åtnjöt jag nu här undervisning i de ämnen,som fordrades för organistexamen:piano,orgel,harmoni,sång m.m. och på våren 1877 fick jag min examen. Censorer voro seminarierektorn Chr. Anjou och domkyrkokomministern Carlstedt.

Jag hade haft förmånen att under tiden få dela rum med en seminarieelev K.J. Svensson./Han antog sedan tillnamnet Valdén./ Därunder kom jag i tillfälle att något förbereda mig för inträde på seminariet. Under sommaren kompletterade jag mina sålunde förvärvade kunskaper genom privatlektioner av den skicklige läraren Anders Weiner i Evertsholm,Drothems socken och lyckades härigenom vinna inträde i seminariets 2:dra klass på hösten samma år.

Då man vill mana fram bilder från sin seminarietid blir det utom de gamla lokalerna lärarne och deras sätt att handhava undervisningen samt kamratkretsen som i första hand träda fram."Semis"vid nedre delen av Drottninggatan med rymlig gårdsplan och ganska stor trädgård står ännu kvar ehuru redan för länge sedan för sitt ändamål avlöst av ett pampigt dubbelseminarium,ett millionpalats,för vilket man numera synes ha svårt att finna full användning. Gamla "Semis"hade blott tre lärosalar för sina egentliga elever samt ett par för seminarieskolan. När därför en 4:de klass kom till måste 1:sta klassen hålla till i samlingssalen. Några rum för specialämnen såsom biologi,kemi Och fysik etc.förekom icke och för gymnastiken voro vi hänvisade till läroverkets gamla gymnastiklokal vid Hunnebergsgatan. Allt sålunda ganska primitivt. Det låg dock en viss hemtrevnad över de gamla lokalerna,som gjorde,att vi gärna återsågo dem.

Bland lärarne intog rektor Chr.Anjou hedersrummet icke blott genom sin ställning inom skolan utan fast mer genom sin personlighet,som tillvann sig allas x vår varma tillgivenhet. Vi sågo i honom den faderlige vännen,som var angelägen om vårt bästa.-Den lärare,som gav oss den mästa behållningen av sin undervisning var magister C.Fr.Hedblad . Han var sträng och fordrande men hade en ovanlig förmåga att i våra huvud och minnen inhamra vad han hade att meddela och detta var alltid av gedignaste slag. Doktor Axel Cronvall var själv säkerligen väl hemma i sina ämnen,naturkunnighet och matematik men ville gärna tillkrångla dem för sina elever,och när detta lyckades,tycktes han däri finna en viss tillfredsställelse. En annan elev fick då taga vid och reda ut den tillkrånglade härvan. I själ och hjärta var han dock välvilligt stämd mot sina elever.även om dessas omdömen föllo olika.- Doktor Lars Nilsson var ett stort original,vartill bidrog att han undervisade på den allra bredaste skånska. Han underhöll sig mest med sina"kära preparanter"d.v.s.dens.k.förberedande klassen,där han haft den väsäntliga undervisningen om hand. Han blev kyrkoherde i Skåne och lemnade oss redan i 2:dra klassen och hans huvudämne kristendom övertogs i 3:je

av rektor Anjou och i 4:de av doktor Gottfrid Westling. Denne var en skicklig lärare men ytterst pedantisk,och detta pedanteri drevs så långt,att han fick hela vår klass emot sig,så att rektorn slutligen måste uppträda såsom medlare,varefter förhållandena blevo något drägligare. Läraren i trädgårdsskötsel C.J.Dahlberg hade varit organist och lärare i Skönberga,där han anlagt en ganska stor och vacker trädgård. Förtalet viste berätta,att eftesom adjunkten Kastman vid en inspektion funnit trädgården i bättre skick än skolan,styrde han om,att Dahlberg fick trädgårdslärarebefattningen vid seminariet. Han hade emellertid svårt att göra sig gällande inför sina elever,varföre resutatet av hans undervisning blev miniminal.- Bättre resultat hade gymnastikundervisningen under kapten Pontus Bagge och hans son löjtnant Georg Bagges ledning. Den förre,militär av gamla stammen, dundrade och svor över sina förb..... "Julabockar", det smeknamn han ofta använde,men ingen kunde vara oss mera bevågen än han. Därpå gav han många bevis.Löjtnant B. var av en senare skola och satte än friskare fart i våra övningar. - Med vår teckningsundervisning blev ej mycket bevänt. Under första året hade vi som lärare notarien Carl Henrik Wallberg /signaturen "Qvippe"/.Han använde merendels lektionstimmarne att översätta bidrag till Östg. Correspondentens följetongsavdelning,medan vi fick sköta oss på ~~på~~ det sätt vi ansågo lämpligast. Sista året fingo vi en ny lärare.Filip Lövgren. En ny teckningsmetod skulle nu införas stödjande sig på rutor och punkter och härmed fingo vi nu öda tiden. Musik och sånglärare var C.A.Nylén,men därifrån voro vi ,som tagit organistexamen,befriade.

Inom kamratkretsen rådde den bästa enighet och sammanhållning. Om detta redan var fallet under vår skoltid,så har det ännu mer kommit till synes under tiden därefter. Från 10-årsdagen av vår examen ha vi vart 5:te år kommit tillsammans, under de senare åren ännu oftare,några gånger i Linköping men oftast i våra respektive hem. Det har varit oförgätliga högtidsdagar,då vi så fått vara tilltillsammans,uppliva gamla minnen och meddela varandra nya upplevelser och erfarenheter. Snart började emellertid den obeveklige dödsängeln göra sina skördar i våra led och kamratkedjan,som ursprungligen haft 28 länkar,krymte mer och mer tillsamman,tills den i denna stund /1942/ har blott 2 länkar kvar. - -

Så kom den 6 juni 1880 med examen och avgångsbetyg. Kamraterna spriddes åt skilda håll. Några hade på förhand ordnat sin platsfråga,några fingo genom rektorn anvisning på lämpliga platser,andra ställde sig avvaktande för att se sig om. Jag fick 2 platser att välja på: Östre Ed i Småland och Stigtomta i Södermanland och valde den senare. Denna skulle tillträdas redan den 1:sta augusti,varföre rekreationstiden ej blev så långvarig. Efter vederbörlig utrustning anträddes så färden till Stigtomta.Det blev båt till Oxelösund och därefter tåg till bestämmelseorten. Det kändes både underligt och högtidligt för den 20-årige läraren att övertaga en skola på eget ansvar. Huru skulle detta avlöpa?

Kyrkskolan i Stigtomta,där jag nu skulle tjänstgöra,hade utom småskola folkskola med två avdelningar nemligen den egentliga folkskolan med 4 årsklasser, som gemensamt undervisades 6 månader och en högre avdelning,ett slags fortsättningsskola,som pågick 2 månader om året. Barnen gingo vanligen 4 år i den förra och 2 år i den senare avdelningen,varefter de erhöllo avgångsbetyg. Barnantalet var litet, 23 i den lägre och 16 i den högre avdelningen. Skolans materiel voro efter den tidens förhållanden riklig. Barnen erhöllo all förbrukningsmateriel på skolans bekostnad och fick därjemte låna nödiga läroböcker utom dem i kristendom. Då jag hos skolrådets ordförande,prosten Böös,begärde att få köpa en del materiel,svarade han:"Köp vad herrn behöver,skolkassan betalar".Med hänseende till eleverna,som i allmänhet voro välartade,och den rikliga skolmaterielen var skolan sålunda trivsam och lättskött,men skolans lokaler och lärarebostad voro otidsenliga och någon ändring härutinnan var ej snart att vänta.

Emellertid hade jag enligt mina föräldrars önskan efter vederbörlig dispens, eftersom jag ännu ej var myndig,sökt och erhållit ordinarie läraretjänst i Wästra Husby, 8 km från mitt föräldrahem i Söderköping att tillträda den 1 januari 1881. Det var en skola av helt annan typ än den jag lemnat. Barnantalet var här omkring 100 ibland mer,ibland mindre i den egentliga folkskolan med varannandagsläsning 6 dagar i veckan under 7 månader samt repetitionsskola med ett 30-tal barn den åttonde./IStigtomta lästes blott 5 dagar i veckan/. Skollokalerna i W. Husby voro vid mitt tillträde sådana de ordnats 1847,då folkskola här först inrättades,varföre en beskrivning kan vara av intresse. SKolhuset,uppfört 1846 innehöll på nedre botten en tämligen stor skolsal samt en del av lärarens bostad nämligen en liten kammare och kök. För att komma till dessa måste man passera skolsalen.Till bostaden hörde vidare tvenne vindsrum. Tvärs över skolsalen voro placerade 6 st trånga långbänkar,som vardera,tätt besatta kunde rymma 8 barn. Främsta bänken var en s.k. sandbänk ehuru ej på länge använd för sitt ursprungliga ändamål. Bänkborden voro så smala,att de blott kunde användas till bokbräda och som stöd för griffeltavlorna. För att kunna öva välskrivning voro utefter salens långsidor anbringade fällbara skivor tillräckligt breda. Därunder placerades också barnens matsäckar,ty något slags förrum fanns ej. Vid gaveln stod en hög och trång kateder som mera liknade en talarestol och mitt emot vid andra kortsida en väldig öppen spisel. Till utrustningen hörde vidare en liten svart tavla på vardera sidan av katedern, kartor över Sverige,Europa och Palestina,psalmodikon samt nödigt antal läseböcker och nya testamenten, allt väl utnyttjat och slitet. -Det är väl ganska troligt,att därest jag gjort mig mera förtrogen med de verkliga förhållandena vid denna skola, jag näppeligen skulle hava sökt anställning här,då jag var erbjuden min förra plats som ordinarie och dock skulle jag med åren

att här var den plats, försynen utsett för min ringa insatts på svenska folk-
skolans arbetsfält. Med ungdomlig entusiasm grep jag verket ann. Min första
examen fick jag hålla i det under året nyuppförda skolhus, som samtidigt fick
sin invigning. Den nya skolan hade en rymlig sal för folkskolan och en mindre
för småskola samt bostad för lärare, lärarinna och barnmorska. Folkskolans sal
hade 2-sitsiga bänkar för 72 elever. Gnom att under examen plasera 3 barn i
varje bänk kunde skolans samtliga elever vara med. Runt salens väggar voro
sittplatser ordnade för barnens föräldrar och andra i tresserade. Bland dessa
märktes förnämiteter från socknens 6 herrgårdar, som vid den tiden innehades
av adliga och högadliga herrskaper. I övrigt fylldes lokalerna till största
trängsel. Kyrkoherde Wezén önskade att samtliga barn skulle höras i kristen-
dom och innanläsning, vilket tog en ansenlig tid i anspråk, övriga ämnen fick
tagas litet mera summariskt, men intet ämne fick uteslutas. Examen hölls den
1:dec. och det var bistert kallt. Därför hade en grevinna De la Gardie ordnat
så, att alla barnen skulle få vetebullar och varm mjölk. En annan rast und-
fängnades de med äpplen och konfekt av de välvilliga herrskapen. Efter utde-
lade avgångsbetyg höll så kyrkoherden ett långt tal./Han var alltid mycket
mångordig./Det hela gjorde, att examen, som började kl.9 ej var slut förrän
mellan 3 och 4. Då voro såväl lärare som barn ganska slut och väl utpumpade.
Ej fullt så fästligt, men i huvudsak efter samma program fortgingo mina exa-
mina under samme kyrkoherdes ledning.-- Förståelsen för skolans behov, när det
gälde anskaffandet av materiel och dylikt, var hos skolrådet miniminal.
Exempel: Skollokalernas städning skulle, såsom förut skett, verkställas av bar-
nen själva. När läraren begärde ordentlig städredskap därtill, svarade en råds-
ledamot: "Min flicka tar med sig kvast, när det är hennes tur, och det kan de
andra också göra", och därvid blev det. Skolkassören, min egen företrädare, som
bibehållit sin organisttjänst, ansåg också varje nyanskaffning utöver vad som
funnits under hans tid tämligen onödig. Genom skolavgifter från utomsocknes
barn samt genom försäljning av läroböcker och förbrukningsmateriel, som barnen
här måste hålla sig med, skaffade jag mig efterhand en materialkassa, genom vil-
ken jag ~~efter hand~~ kunde inköpa sådant, som skolrådet ej ville bekosta. med
tiden blev också stämningen mera välvillig, så att vid min avgång skolan var
ganska välförsedd i detta avseende.-- Som underlag för folkskolan funnos tre
småbarnsskolor förlagda i primitiva stugor i socknens olika delar, alla med
oexaminerade lärarinnor, som dock ganska väl fyllde sina uppgifter. Vid nya
skolhusets tillkomst vid kyrkan, flyttades den närmaste småskolan dit och fick
examinerad lärarinna. Efter en del år skulle även de andra erhålla nya lokaler
och examinerade lärarinnor. Jag utverkade då, att den ena blev utvidgad till
mindre folkskola och lyckades erhålla en examinerad folkskollärare för den -
samma, genom vilken anordning jag fick någon avlastning vid min skola, och

mitt skolarbete blev därigenom något lättat. Efter hand blev den mindre folkskolan omändrad till folkskola med underlag av småskola, medan folkskolan vid kyrkan blev B-skola med tvenne lärare. Detta skedde dock långt efter sedan jag avgått. Det arbete jag ensam hade att utföra i en överbefolkad skola, ärnu, sedan barnantalet betydligt smält ihop, fördelat på tre lärare. -

Om min verksamhet som lärare under de 32 år jag utövade denna, är det mycket att säga. Den fortgick utan några anmärkningsvärda störningar och resultatet torde varit varken bättre eller sämre än vid andra skolor, som arbetat under liknande förhållanden. Något över 1.000 elever hade jag under dessa år haft under min vård.

År 1886 ingick jag äktenskap med min företrädares enda dotter, som under 47 lyckliga år troget och hängivet stod vid min sida. Därunder begåvades vi med 3 egna barn, av vilka den äldsta dottern vid 52 års ålder fått gå till vila vid sin moders sida.

År 1912 blev jag erbjuden en ganska förmånlig plats vid ett bankkontor i Söderköping, och som tiden för min pensionering var nära, beslöt jag att antaga detta erbjudande och avgick som lärare med något avkortad pension. -I Söderköping fick jag snart utom min anställning en hel del kommunala uppdrag bland annat som ledamot och v. ordförande i skolrådet, sedermera folkskolestyrelsen, och ordförande i Samskolans styrelse. Jag kom sålunda i tillfälle att även i fortsättningen ~~i tillfälle att~~ verka i skolans tjänst.

Att svenska folkskola under de mer än 70 år jag haft tillfälle att följa dess utveckling från egna barnaår till min sena ålderdom undergått en omdaning och vunnit ett anseende, som vid dess tillblivelse näppeligen kunde förutses kunna vi med glädje och tacksamhet konstatera och torde i någon mån belysas genom dessa små minnesanteckningar. Jämsidas har också dess lärarekår genom att väl fylla sin uppgift och genom målmedveten strävan för såväl skolans som eget bästa vunnit ett anseende helt olika det, som kom dess första utövare till del.

En mäktig hävstång, som i hög grad bidragit till denna utveckling ha de sammanslutningar, lärarekåren bildat varit och då i första rummet Sveriges allmänna Folkskollärareförening. Detta förhållande får på folkskolans 100-årsdag icke förgätas. Med full insigt om sammanslutningens stora betydelse har jag också alltsedan dess tillkomst tillhört S,A,F, och dessutom haft förmånen att som ordförande verka i en av landets mest livaktiga landsortskretsar, som efter hand vunnit en så gott som 100-procenlig tillslutning.

Till sist vill jag bifoga mina varmaste välönskningar för Sveriges folkskola och dess lärarekår under tider, som komma.

Söderköping 1 mars 1942

Axel Ferb

Tillägg till Axel Ferbs minnesanteckningar.

I mina minnesanteckningar har jag ej berört mina erfarenheter gent emot mina elever, deras föräldrar och målsmän,varför en kompletterings här bifogas. Mina erfarenheter i dessa avseenden hava varit övervägande goda. Föräldrarna hava med stort förtroende lemnat sina barn i lärarens händer,och de klagomål,som någon gång framställts,hava mest gält barnens förhållande till varandra och de kontroverser dem emellan,som på hemvägen från skolan ibland egt rum. Föräldrarnas välvilja gent emot läraren gav sig många uttryck,och särskilt under de första åren hände, att mammorna voro både värdinnor och gäster i lärarens ungkarlshem vid anordnande av osten m.m.. Vid familjefäster,husförhör o.d. sytes lärarefamiljen vara välkomna gäster.

Med eleverna hade jag i allmänhet lätt att komma överens utan tillgripande av kraftigare åtgärder. Givetvis fanns bland en sådan massa ungdomar,enmoch annan,som krävde särskild behandling. Men jag har gjort den erfarenheten,att flera av dessa sedermera visat större tacksamhet än många andra. -En högtidsdag,som hos mig lemnat ett outplåntigt intryck var,då nuvarande lärare och skolråd gått i författning om att fira 50-årsdagen av skolhusets invigning, till vilken högtidlighet även jag blivit inbjuden. Hela den rymliga skolsalen var till trängsel fylld av huvudsakligen mina forna elever,som velat möta upp och hälsa sin gamle lärare. Det var kärnan av socknens nuvarande befolkning, män och kvinnor mellan 30 och 60 år. Många huvudsakligen trevliga och angenäma hågkomster rullades upp och passerade revy,och högtiden blev ett av mina käraste minnen. Även vid andra tillfällen har jag fått många samfälde och enskilda bevis från mina f.d. elever på tillgivenhet och välvilja.